

וקראת לשבת עיונג

אלון תרני בפאכע באקדע וביסולע פלאנץ

גליון מס' 546

פרשת במדבר

כ"ט באייר התש"פ

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"ג שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"ג יוסף בן מרסל ז"ל | לע"ג המדוכא ביסורים ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה



לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

מתוך דברי מרן בדרשותיו בעניין זיכוי הרבים ז"ל: "היה חכם אחד, ששלחו אותו שליח לפרס שילך להביא כסף בשביל הישיבות. אז, המעבר לאיין היה פתוח. ושם מסכנים אנשים 'עמך', לא תורה לא חכמה, מימיהם לא פתחו גמרא, יודעים מה זה תורה? הלכות? רק קצת כמו שאומרים על קצה האוון. וזה הלך לשם, מה ידרוש להם, מה יאמר להם? התחיל לחשוב מה יאמר להם, הוא יודע לפלפל ולהקשות. אבל אלה לא יבינו אותו, מה לעשות? הוא היה קצת בדהן, אמר להם: רבותי, יש לי קושיא על הקב"ה! אלה פתחו את עיניהם, קושיא על הקב"ה?! לא מקשה על הרמב"ם, מקשה על הקב"ה! נשמע מה רוצה. אמר, הייתי יושב בגינה, והנה אני רואה אבטיח גדול צומח באדמה, יש ענף קטן ועליו האבטיח. אני מרים את עיני, והנה אני רואה אילן עם ענבים מוסקט, 'מה רבו מעשיך'. חושב מה זה, 'זה אילן קטן מוציא כאלה אבטיחים גדולים, וזה אילן גדול מוציא כאלה ענבים קטנים? זה קל וחומר, אילן קטן מוציא גדולים, אילן גדול כ"ש שיוציא גדולים... זה הקושיא שלו.

ואחר כך נמצא לי תירוץ. מה התירוץ? הייתי עייף קצת ונרדמתי, לפתע נפל ענב אחד עלי. אמרתי, ניתרצה הקושיא, אם היה זה האבטיח נופל עלי איפה הייתי הולך, היה הולך ראשי, עכשיו יותר טוב שנפל עלי ענב... הנה התירוץ. זה הקושיא ותירוץ, יאלה נעשה 'מי שבירך', מיד תרמו לו ויצא ברכוש גדול.

כך לפי הדור לפי האנשים, אדם שרוצה לדבר ידבר לפי האנשים שיש לפניו. אנשים פשוטים, מה תגיד לאנשים פשוטים, תגיד להם קושיא על תוספות, יגידו מה זה 'תוספות', מה אתה אומר להם, לכן תצחיק אותם, זה מעניין אותם..."

"זה הבן של הרב"

מעשה שהיה: מרן זצ"ל היה רגיל ליתן פעם בשבוע שיעור בבית כנסת בתל אביב.

ביום מן הימים הרב הגיע קצת באיחור וראה שיושב בחור צעיר ופיו מלא בחכמת התורה ומסר שיעור עד לבואו. כמובן שהוא ירד מיד מהבמה כשראה את מרן, והרב נתן את השיעור הנפלא. לאחר השיעור הוא ניגש לאביו של הבחור ואמר לו, אשריך שזכית לבן תלמיד חכם.

אמר לו האבא: מחילה הרב, זה לא הבן שלי, זה הבן של הרב! מה פירוש הדברים? שאל מרן בתמימה.

השיב האבא ואמר לרב: לפני כעשור שנים הרב דיבר והוכיח בשיעור על זה שצריך להוציא את הילדים מהבתי ספר הרגילים, ולהכניסם לתלמודי תורה וכך עשיתי. וברוך ה' היום הוא תלמיד חכם והכל בזכות הרב.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלם מאיר ואלק שלם"א



איש על דגלו ואיש על מחנהו

בכל מדינה יש צבא, המורכב מכמה חילות. לכל חיל – תפקידי הגנה והתקפה משלו. חיל האוויר – מטרה בעז"ה את השמים ממטוסי האויב. חיל הים – 'מכסה' את המים הטריטוריאליים. השריון והרגלי – נלחמים על הקרקע, זה ברכב וזה ברגליו. חיל האספקה – תפקידו להבטיח את אספקת צידום של כל החילות וכו'.

מה היינו אומרים, אם היה בארמטכ"ל חדש לצבא, ובפיו הצעה מעין זו: וכי למה זקוק הצבא לכל כך הרבה חילות, המסבכים את המערכת הצבאית ומחלקים אותה לכל כך הרבה תפקידים? הבה נתאחד! נרכיב מכל החילות השונים הללו – חיל אחד, בו ישובצו קציני הים, היבשה והאוויר, ובעת הצורך, 'ישמור ד' שלא תבוא, נילחם כצבא מאוחד?! הלא ה"אחדות" היא אחד הדברים החשובים ביותר בשעת הקרב... גיחוך מהול בבזו היינו מעלים על דל שפתינו למשמע ההצעה ה"מפוקחת" של רמטכ"ל זה! וכל כך למה?

כי למרות שהאחדות בצבא עשויה לקבוע בעת חירום את גורלו של העם כולו, ובלעדיה לא ניתן לתפקד ולהתארגן כיאות, אך עובדת קיומם של החילות השונים – הכרחית היא, ואינה ניתנת לאיחוד כלשהו. איחוד זה, אם יתבצע – אינו איחוד כלל, אלא הרס! הרס של צבא והבטחת כשלונו מראש.

יתירה מכך: גם הפירוד המצוי לכאורה בין זרועות הצבא, אינו פירוד, אלא השלמת כל החלקים ואיחודם! מה שלא נמצא ברשימת המבצעים של חיל פלוני, מוטל על חיל האחר, וכך נוצרת ההרמוניה.

ולנידוננו: עם בני ישראל – צבאו של מלך מלכי המלכים הוא. צבא זה מורכב משנים עשר שבטים, ולא תועלנה כל השתדלויותינו לאחד את השבטים להיותם אחד! יאה זה רק בעוכרנו. בניו של המלך צריכים לדעת כיצד לחיות כשתיים עשרה זרועות נפרדות, כאשר לכל זרוע מנהגים אחרים, נוסח תפילה שונה, מנהגים ורבנים אחרים, והוא הוא איחודנו. הוא הוא עם ישראל. והראיה, שבהרבה בתי כנסת נוהגים לסתת שנים עשר חלונות, כדי לדעת, להודיע ולהיוודע שכל השבטים מאוחדים זה בזה. עם אחד, בלב אחד!

לאור הדברים האמורים, אפשר להבין, מה נואלו אותם אנשים המנסים לכפות את דעתם ודעת רבותיהם על כלל ישראל, תוך זלזול בהשקפת השני, אך ורק בגלל שאינו סובר כמותם.

וזאת למודעי: אם הנני צועד בדרך שמורי ורבותי היתוו לי וסללו בעדי, אין זאת אומרת, שאני חולק, ולוא במשהו, על גדלותו של המנהיג השני, על חכמתו ופקחותו. כבודו של כל מלך, מאן מלכי רבנו, במקומו מונח, ולכל אחד ניתנת הזכות ללכת בדרך שסוללים לו, וזכות זו אינה כוללת את האפשרות לכופ דעות והשקפות האחד על רעהו. שנים עשר שבטי יה ישארו תמיד במספרם זה, איש על דגלו ואיש על מחנהו, כל אחד מעברו האחר של העולם, עם מנהגים אחרים לכל אחד ואחד, והוא הוא איחודם ומיזוגם הנפלא.

כמה קשה בתקופה כמו שלנו להשלים עם אמת שכזו! האדם בן דורנו, כבול כולו באזיקים אל עולמו החיצון, המקיף אותו בשלל דעות שונות ומשונות הנישאבות ממוחותיהם של אנשים שלא התחנכו בעולמה של תורה. דעותיו של האדם כבולות לכלי התקשורת, וכמעט שאין לו דעה עצמית והגיון מזוכך משלו. אם היה ניחון באלה, כבר היה מגיע בכוחו אל הידיעה שלא ניתן לאחד את כל השבטים.

במעט התבוננות על דרכם של גדולי הדורות והנהגתם בקודש, נוכל להיווכח שהאמת הנצחית הזו היתה נר לרגלם בכל הליכותיהם, וסללה את דרכם באופן כזה שלעולם לא בזו לתורתו ולהשקפתו של מנהיג העדה השנייה, אלא כיבדו את דעתו ביותר.

יהא מי שיהא, אדמו"ר ומנהיג של עדה חסידית, ראש ישיבה וגאון מופלג, ממוצא אשכנזי או מעדות המזרח, רב ומו"ץ ואב"ד – מעולם לא שמענו שדיבר סרה על המנהיג שעמד מן הצד השני. נלמד מדרכי רבותינו, נלך בדרכיהם ונדבק במעשיהם.



עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

כל העולם סובב בתוך גיגית

שח הגר"מ לסרי שליט"א: אנו נכנסים לאחד החגים החשובים ביותר בעם ישראל, חג מתן תורתנו, ושם כתוב דבר מאוד מדהים על מתן תורה. הגיע זמן מתן תורה, זמן החתונה הגדולה שהקב"ה כביכול לוקח את עם ישראל לו לאשה, לא יאומן, ואז כפה עליהם הר כגיגית ואמר: אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. מה נכנס הנושא של גיגית? קודם כל, אם אני לוקח הר ורוצה לשים אותו על עם שלם והם נמצאים למטה, ההר הוא לא גיגית, אין לו שום צורה של גיגית.

ההסבר הנפלא שנראה כעת, יתריך לנו גם את הקושיה הידועה מדוע כתוב 'שם תהא קבורתכם', לכאורה היה צריך לומר: 'פה תהיה קבורתכם', מדברים איתם כאן, לא שם. רואים דבר מדהים ביותר. עם ישראל הוא עם מאוד מאוד מיוחד, בגלל מתן תורה.

מה זה גיגית? אם אני לוקח למשל בעל חי, כופה עליו גיגית ונותן לו להסתובב: הוא הולך ימינה, רואה שאין מקום לצאת, הולך שמאלה, אין מקום לצאת, לוקח ימינה. עוד פעם שמאלה, עד שהוא מת. מה יעשה הבן שלו? גם כן ימינה-שמאלה עד שהוא מת. וכך כל הדורות, כולם נמצאים בתוך הגיגית. הקב"ה אומר לעם ישראל, אומות העולם נמצאים בתוך גיגית, כל העולם כולו נמצא בתוך גיגית, הולכים ימינה, עושים סיבובים סביב עצמם עד שזה נגמר, הם לא יכולים לצאת מהגיגית.

באחת ההרצאות שמסרתי במשטרת ישראל, אמר לי שוטר: "יש לך בדיחה על שוטר תנועה?" אמרתי לו, שוטר תנועה תפס שיכור, השיכור אמר לו: קח מאה דולר ותעזוב אותי. השיכור נוסע כמה מטרים, עוד פעם רואה שוטר, אומר לו: קח מאה דולר, תעזוב אותי. נוסע כמה מטרים, עוד שוטר. קח מאה דולר, תעזוב אותי. הוא אומר, תגידו, אתם השוטרים התלבתם רק עלי? רק אני נמצא בכביש? אומר לו השוטר, לא מותק שלי, אם תביא לי עוד מאה דולר אני יוציא אותך מהכיר, אתה מסתובב בתוך הכיכר... כל העולם מסתובבים בכיכר, נמצאים בתוך גיגית, אין יציאה החוצה, אין להם תכלית, אין להם מטרה, מסתובבים עד שמתים. זה גיגית.

היהודים, אמר להם הקב"ה, אם אתם לא תקבלו את התורה אתם לא תמותו, אבל תהיו כמו אומות העולם בתוך גיגית, מסתובבים ומסתובבים ללא תכלית ומטרה, וכך המשפחה וכל הילדים והדודים, כולם אותו דבר. שם תהא קבורתכם, אתם קוברים את השם, את העתיד, את התכלית, את העולם הבא, את הנצח, שם תהיה קבורתכם.

אם אתם מקבלים את התורה – אתם מחוץ לגיגית. עם ישראל הוא מחוץ לגיגית. כל העולם כולו מסתובב סביב עצמו, סינים, יפנים, אמריקאים, כל העולם. אדם שאין לו מצוות, אם הוא יחשוב חמש דקות שהוא מסתובב סביב עצמו, הוא מיד יחזור בתשובה. אין תכלית ואין מטרה, יש סיבובים עד שהסיבובים נגמרים. אל תהיה בתוך הגיגית. אבל בשביל כך צריך לומר 'נעשה ונשמע', שני כתרים, אחד נעשה ואחד נשמע, העולם הזה הקב"ה ברא אותו ובסוף הבריאה הוא כתב מילה אחת: אשר ברא אלוקים – לעשות. כל מה שבראתי את הבריאה הזו כדי שתוכל לעשות. מה לעשות? נלמד אותך דרך התורה מה לעשות. אשריכם ישראל...



מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם וכו'" (א, ב). יש להבין – שאל רבי יוסף חיים, בעל ה"בן איש חי" – מדוע כתוב כאן שאו את ראש "כל" עדת בני ישראל, האם לא ברור שכאשר מונים את בני ישראל יש למנות את כולם?

אלא – תירץ ה"בן איש חי" – ניתן להבין זאת על פי משל: אדם אחד ירש מאביו ממון רב וגם אבן טובה אחת יקרה עד מאוד. אדם זה שהיה עצל ובטלן בזבז עד מהרה את כל כספי הירושה ולא נותרה בידו כי אם אותה אבן טובה.

הלך האיש אל מכריו ולווה מהם כסף וכמשכון נתן את האבן הטובה. פעם אחת פגש האיש בידידו ותניה לפניו את צערו: ידידי היקר – כך אמר – אינני יודע כבר מה לעשות שכן חובותי גדולים ועצומים!

שמע נא – אמר הידיד – הרי האבן הטובה שברשותך שווה כפל כפליים יותר מאשר כל חובותיך, לכן מכור את האבן ובכסף תסלק את כל הנושים. שוטה שבעולם – אמר האיש – כל זמן שיש לי את האבן הטובה יש לי שם טוב ואני יכול ללוות כסף, אולם אם אמכור אותה – מי ילווה פרוטה לאדם שהיה "פעם" עשיר?...

כן הוא גם הנמשל – אמר ה"בן איש חי" – הפסוק אומר: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל", ולכאורה קשה, שהרי יש בתוכם כאלה שעזבו את הדרך הישרה, האם גם אותם ראוי למנות עם בני ישראל? לכן מורה הכתוב ואומר: "למשפחתם לבית אבותם", כל זמן שהם מתחננים עם "בית אבותם" עדיין שם "ישראל" עליהם והם ראויים להיספר יחד. ומשום כך נאמר: שאו את ראש "כל" עדת בני ישראל!

"שומרי משמרת הקדש" (א, כח).

פעם אחת אמר רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים": חוב גדול מוטל על כל לומדי התורה לדעת את מעלתם, כי הם מעמידים הדת! וכמו שאצל הלויים מצינו שנקראו בתורה בשם: "שומרי משמרת הקודש", כי עליהם היה מוטל התפקיד לשמור על כבוד משכן ה', ששם היה עומד ארון הברית שלא יטמאוהו זרים ולא יתבזה חס ושלום.

כך בדורנו, תורת ה' עומדת על תלמידי החכמים שבדור והם נקראים: "שומרי משמרת הקודש" כי עליהם מוטל לשמור את ארון ברית ה', היא תורתנו הקדושה, שלא יפרצוה זרים.

ואם לומד התורה ממלא את עבודתו באמונה – סיים ה"חפץ חיים" – באופן שעל ידו מתרבה כבוד תורת ה' בעולם, הוא בודאי חשוב אצל השם יתברך כמו הלויים נושאי ארון ברית ה', ואף יותר מהם! כי הם נשאו את ארון הברית על שכמם, בעת שהיה נגלה כבוד ה' לעיני הכל, והכירו כולם את כבוד תורתו והיו הלויים מתכבדים על ידי זה.

אבל בזמן זה, אלה הנושאים את התורה בשארית כוחם ומחבבים אותה ומוסרים נפשם לקיימה, כשאינו הכל מכירים ערכה וכבודה, ולפעמים סובלים עוד עלבון עבודה, בודאי יהיה שחרם כפול ומכופל מן השמים!



ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א
מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

חצי מתנה

יש ווארט שיפה
להשמיע אותו
בסעודות שבת, יש

ווארט שאפשר להשתמש בו כבסיס להרצאה שלמה ויש ווארט שפשוט מדבר אל הלב, משנה משהו בראש, גורם סדק במעגל המחשבה ומניע לחשוב על דברים מחדש. ברצוני לשתף אתכם בווארט מסוג כזה.

הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע תמה מדוע "תפילה עושה מחצה". הרי מימה נפשך, אם בכוחה של תפילה לפעול, מדוע אינה פועלת הכל? ואם לאו – אז לא כלום. מניח רבי צדוק הכהן יסוד עצום ואומר: לאמתו של דבר, בכוחה של תפילה לפעול הכל, הכל ממש! הסיבה שהיא פועלת רק מחצה היא שאנו מבקשים רק על המחצה. ננסה להסביר את הדברים.

בדרך העולם, אם גביר מעניק לך סכום גבוה כתרומה לצורך מטרה כלשהי, אין זה מן הראוי להתרימו שוב למחרת לצורך עניין אחר. לא רק שלא יפה ולא מנומס לעשות כן, גם אין סיכוי שהגדיב יתייחס לבקשתך, כשרק אתמול התרמת אותו לצורך עניין אחר.

באופן הצגת בקשותינו בתפילה אנו בעצם מתייחסים אל הקדוש ברוך הוא כאל גביר,